МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ДОШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ «ДЕТСКИЙ САД № 16 Г.БЕСЛАНА» ПРАВОБЕРЕЖНОГО РАЙОНА

Конспект НОД

« Ирон ныхасы рæзт хъазæн архайды фæрцы»

(хистæр къорды).

Конспект НОД « Ирон ныхасы рæзт хъазæн архайды фæрцы» (хистæр къорды).

Нысан:Сбæрæг кæнын цавæр зонындзинæдтæ райстой сабитæ уый.
Ахуырадон нысан:
1. Иттæг кæнын арæхст æмуаг кæнын дзырдтæ хъуыдыйады.
2. Иттæг кæнын диалогон ныхасы формæ.
3. Парахат кæнын логикон хъуыдыйад,хъусдард,зæрдылдард.
4. Ныффидар кæнын уæлæдарæсы æмæ халсарты,дыргъты ном.
5. Формæ æмæ хуызмæ гæсгæ классификаци.
6. Фæлтæрын ныхасы координаци музыкалон ритмы змæлдимæ.
8 Ахъаз кæнын аразынæн сабиты зонындзинæдтæ къумбилы тыххæй.
9. Бафидар кæнын мигæнæнты нæмттæ.

Хъомыладон нысантæ:
- Сабиты хъомыл кæнын куыстуарзонæй,хъæппæрисæй æмæ хистæрæн цыткæнын.
- Хъомыл кæнын фæткæвæрд миниуджытæ:бæрн,хæлардзинал,æмæнкъард.
-Хъомыл кæнын сабитæм зæрдæхæлар ахастытæ,сæ алыварс чи ис,уыдонмæ,æххуысхъуаг чи у.уыдонæн сæ æххуыс кæнын куыд фæнда.

Дзырдуаты активизаци:
Рагафоныл куыст: ныффидар кæнын ирон æвзагыл цæрæгойты нæмтæ, халсартæ,дыргътæ уæлæдарæс,мигæнæнтæ, хъазæн дзæбуг æмæ зæгæлтæ,цъылынтæ,къумбил,хæсгард,пирæн,æлхуый.

Организацион хай:
Сывæллæттæ уатмæ бацыдысты.
Хъ.:Сабитæ,бакæсут ма цас уазджытæ нæм æрбацыди абон.Салам ма сын радтæм.
Ныр та кæрæдзийæн салам радтæм:
Ӕгас цæут мæ къухтæ
Къæрцц-къæрцц-къæрцц.
Ӕгас цæут мæ рустæ
Цъыкк-цъыкк-цъыкк.
Ӕгас цæуай мæ фындз
Бипп-бипп-бипп.
Ӕгас цауай мæ хорз хæлар
Дæ мидбылты мæм бахуд цæй.

Хъомылгæнæг сабиты цæстынгас разылдта къуымы цы нана бады уымæ.Ӕмбарын сын кæны нана æнкъард кæй у уый.

Хъ.:Нана цæмæ дæ æнкъæрд .

Н.: Иунæгæй цæрын,куыст бирæ,æххуыс мын чи кæна ахæм нæй æмæ уый тыххæй æнкъард кæнын.
Хъ.:Сабитæ тæригъæд у нана.
С.:О.
Хъ.:Нанайæн æххуыс кæнæм
С.:О.
Хъ.:Нана мах фæнды дæуæн баххуыс кæнын.Зæгъ цæмæй дæм фæкæсæм.
Н. : Ӕз цæхæрадонæй æрæмбырд кодтон халсартæ æмæ дыргътæ,фæлæ сæ равзарын мæ бон нал баци.Баххуыс мын кæндзыстут?
С.:О.
1-аг хæсæвæрд

Нысан: Классификацы кæныны сабиты фæлтæрын. Ныффидар кæнын халсарты æмæ дыргъты ном.
Кусæн фæрæзтæ: Халсартæ æмæ дыргътæ алы хуызы.
Хъазæн хæсæвæрд: Равзарын хуызмæ гæсгæ халсартæ æмæ дыргътæ сæ нæмтæ сын зæгъын.
Сабитæ чыргъæдмæ æмбырд кæнынц харсартæ æмæ дыргътæ(иу хуызы алчидæр).

2-аг хæсæвæрд
Нысан:Ныффидар кæнын дзаумæты хæйттæ.Æндæхтæ сын ссарын сæ хуызмæ гæсгæ.(чызджытæ æмбырд кæнынц сылгоймаджы уæлæдарæс,лæппутæ та нæлгоймаджы) .
Æмбарынады деффиринцаци «Уæлæдарæс» æмæ сæ бафидар кæнын .
Архайæн фæрæзтæ:Алы хуызы дарæс,алы хуыз æндæхтæ.
Хъазæн хæсæвæрд: Уæлæдарæсы æрдæгтæ æрæмбырд кæнын, равзарын хуызмæ гæсгæ æндæхтæ.

Н. –Алы дзаумайæн ссарын йæ дыккаг æрдæг æмæ йæ ныффидар кæнын йæхæдæг цавæр хуыз у ахæм æндахæй.

Физминуткæ:
1,2,3,4- Абон бирæ бакуыстам.
1,2,3,4- Аулæфæм ныр.
1,2.3,4- Æмбырдæй мах акафæм.
1,2,3,4- Хъæлдзæг цард кæнæм.
1,2,3,4- Галиуырдæм акæсæм.
1,2,3,4- Рахизырдæм акæсæм.
1,2,3,4- Хъазгæ худгæ абадæм.
1,2,3,4- Слæууæм та æмраст.

3-аг хæсæвæрд
Нысан:Бафидар кæнын мигæнæнтæ.
Архайæн фæрæзтæ:Мигæнæнтæ алы хузы.
Хъазæн хæсæвæрд:Мигæнæнтæ формæмæ гæсгæ сæ бынаты сæвæрын.

Н.:Мæнæ ацы мигæнæнтæ сæ бынаты сæвæрын хъæуы.
Хъ.:Цы дзæбæх мигæнæнтæ сты.
Н.:Ацы мигæнæнтæ балхæдтон мæхæдæг,мæнæ ацы мигæнæнтæ та мын нанайæ баззадысты.

4-аг хæсæвæрд
Нысан:Сабиты базонгæ кæнын къуымбил цы у æмæ куыд фæзынд.Ныффидар кæнын геометрикон фигурæты хуыз.
Архайæн фæрæзтæ:Базы агъуд, къуымбил, синтипон,хæсгард,пирæн,æлхуый.
Хъазæн хæсæвæрд:Сабитæй алчидæр базы агъуд дзаг кæны къуымбилæй.

Хъ.сабиты хъусдард разылдта базы агъудмæ æмæ бафарста нанайы цы у уый тыххæй.
Н.-Уынджы нæ сыхаг нанатимæ куы фæбадæм иумæ бандоныл,уæд фæкæнæм нæхицæн къумбилæй базтæ.Цæмæй нын уа хъарм æмæ фæлмæн.Ныхсадтон сын сæ агъудтæ .
Къуымбилæй байдзаг кæнын хъæуы.
Алы саби дар дзаг кæны базы агъуд къуымбилæй, кæнæ синтипонай.Цалынмæ сабитæ сæ куыст кæныц уæдмæ нана сын кæны ныхас.
Хъазты цыд:
Синтипон ацæг къуымбил кæй нау,уый сын æмбарын кæнын.
Н - Сабитæ сымах зонут къумбил куыд фæзынд уый?
-Къумбил вæййы алы хуызы.Адæм къуымбил исынц алы хуызы фосæй:фыс,куыдз,теуа,тæрхъус.На фыдæлтæ та пайда кодтой фысы къуымбилæй.
-Ма уæм куыд кæсы цамæй æлвыдтой фысы?

-Цамæй къуымбил уыдаид лагъз .уый тыххæй йæ кодтой пирæныл лагъз.Уый фæстæ йæ алхуыдтой æндах.
-Ма уæм куыд кæсы ис скæнан къуымбилæй æндах?
-Цавæр дзаумæтæ зонут æндахæй?(уаладарас,цындата,хъадзул).
Куысты мидæг хъомылгæнæг кæны рефлекси.Сабиты фæрсы цамæй дзаг кæнынц базы агъудта æмæ цавæр форма сты.

5-аг хæсæвæрд
Нысан: Гендерон хъомылдзинад.Ныффидар кæнын кусæнгæрзты нæмдтæ.
Архайæн фæрæзтæ:дзæбуг,зæгæлтæ.
Хъазæн хæсæвæрд:лæппутæ кусæнгæрзтæ æрæмбырд кæной.

Хæсæвæрд сæххæст кæныны фæстæ, сабитæ æмæ хъомылгæнæг иумæ бæрæг кæнынц куыд скодтой сæ хæсæвæрдтæ .

6.Музыкалон хъазт: «Цъылынтæ»
Нысан: парахат кæнын зарджыты инсценировкæ æмæ ритмы æнкъарæнтæ.
Архайæн фæрæзтæ:Цъылынтæ.
Хъазæзæн хæсæвæрд:Сабитæ музыкæ æмæ ныхæстимæ раст æххæст кæнынц змæлд.

«Мах куыстуарзаг сабитæ
Мах куыстæй нæ тæрсæм
Быраттæ æмæ рыгтæ
Цъылынæй ныммæрзæм»

Сыгъдагг дарæм мах нæ кьуымтæ
Цъылыны фæрцы
Тынтæ райсы рыгтæ сисы
Куыстуарзаг цъылын

Бирæ бакуыста нæ цъылын
Чызджыты фæрцы
Ныр та лæууы æнкъардæй къуымы
Куыстуарзаг цъылын.
Æмхасæнзарæг:
Цъылынæй мах- хæрт, хæрт, хæрт
Цъылынаей мах- сæпп сæпп. сæепп
Цъылынима кафкæ, цълынимæ зарга

7.Музыкалон хъазт:
Нысан: Ныффидар кæнын хæдзарон цæрæгойты æмæ сæ лæппынты .
Хъазæн хæсæвæрд:Сабитæ базоной музыкалон уыцы-уыци,зарынц мыртæ.
Архайæн фæрæзтæ:Хæрæг æмæ уæрдон,сæгъ,хъуг,карк.
Хъ.:-Нана уым та дын цы ис?
Н.:-Азарæм æмæ йæ базонут.

Уæрдон тулы-тулы
Æз æрлæууыдтæн йæ цуры.
Цы æмбæхсы ракæс цæй,
Курын ма æмбæхс манæй.

Æмхасæнзарæг:
Сæгъ: Ме-ме-ме ме-ме-ме

Боцъо тилгæйæ
Ме-ме-ме.

Хъ.:Цæй-ма комкоммæ йæ зæгъ.
Цы æмбæхсыс уый у-сæгъ.

С:Ме-ме-ме-ме-ме-ме

Уæрдон тулы-тулы
Æз æрлæууыдтæн йæ цуры.
Цы æмбæхсы ракæс цæй,
Курын ма æмбæхс манæй.

Æмхасæнзарæг:
Карк: хъуд-хъудат
хъуд-хъудат
Раццынæн уын тымбыл айк

Хъ.:Цæй-ма комкоммæ йæ зæгъ,
Цы æмбæхсыс уый у-карк.

Уæрдон тулы-тулы
Æз æрлæууыдтæн йæ цуры.
Цы æмбæхсы ракæс цæй,
Курын ма æмбæхс манæй.

Æмхасæнзарæг:
Хъуг: Му-му-му
Му-му-му.
Адджын кæрдæджы зæкъул

Хъ.:Цæй-ма комкоммæ йæ зæгъ.
Цы æмбæхсыс уый у-хъуг.

С.:Му-му-му-му-му-му

Хæрæг: И-а-а
и-а-а
Ласын уæрдонæй мæ уаргъ
Дæн сабыр, фæлæ цæрдæг.

Хъ.:Цы уæ ласы уый-хæрæг.

Хæрæг- И-а-а
Сæгъ- ме-ме-ме.
Карк - хъуд-хъудат
Хъуг - Му-му-му.

8.Хатдзæгтæ.
Хæсæвæрд сæххæст кæныны фæстæ,сабитæ æмæ хъомылгæнæг иумæ бæрæг кæнынц куыд скодтой сæ хæсæвæрдтæ.